

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIIJA, KI SE IZHAJA

PLANINSKI

VEŠTNIK

10
2022

TEMA MESECA

**Alpinisti na
Kranjskem pred
prvo svetovno vojno**

Z NAMI NA POT

Berchtesgadenske Alpe

4,20 €

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – **IZDELEK MESECA NOVEMBRA**

ČEZ DRN IN STRN, Anka Rudolf

Knjiga osemnajstih pravljic, pripovedk in zgodb vsebinsko predstavlja širše območje Idrijskega, njegovih prebivalcev in njihovega načina življenja od najzgodnejših, tudi zgodovinsko izpričanih časov do današnjih dni.

Galerijo nastopajočih likov – gorskih vil in dobrih mož, mlinarjev, rudarjev, dekel, trgovcev, kmetov, gospodarjev in otrok – vodita človeška klenost in ljubezen, s katerima ljudje preživijo tudi najtežje preizkušnje in znajo prisluhniti svoji pristni notranjosti.

Knjigo bogatijo ilustracije Idrijčana, akademskega slikarja Jurija Pfeiferja.

Format: 165 x 240 mm, 152 strani, italijanska vezava

CENA: V času od 1. 11. do 30. 11. 2022 lahko knjigo kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: **12,45 €* (redna cena: 24,90 €*)**.

**DDV je vračunan v ceno. Stroške poštnine plača naročnik.*

-50%

NOVO V PLANINSKI TRGOVINI

KVIZ PLANINCI, Drži ali ne drži?

Izvirna, hitra igra za dva igralca, ki združuje znanje, sklepanje, taktiko in nekaj sreče.

Navdušila vas bo z inovativnim načinom igranja, primerna pa je tako za otroke kot odrasle. Izvedeli boste več kot sto dejstev o planinstvu in hribih s kar štirih različnih področij – planinske kulture in zgodovine, planinskih poti, gorske narave in varnosti v gorah.

VABLJENI K NAKUPU!

Cena: 11,90 €

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico: 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJI IN ZALOŽNIK

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja osemnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje. 122. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl,

Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate,

Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Steinbuch

ZUNANJI SODELAVCI

Peter Šilak, Mitja Filipič, Jurij Ravnik

LEKTORIRANJE

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško,

Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

NAKLADA: 4300 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljjanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu: <https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

080 18 93

Transakcijski račun PZS

IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDLSI22

DELAŠKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 42 EUR, 66 EUR za tujino, posamezna številka 4,20 EUR,oletna številka 4,90 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25 % popusta na letno naročnino Planinskega vestnika (31,50 EUR). Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Kombinirano plezanje v Eigerju

Foto Anja Petek

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost in reviji objavljamo opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Da bi videl svet ...

"Splezaj na goro, da bi videl svet, ne zato, da bi svet videl tebe." Izjava priljubljenega zgodovinarja Davida Gauba McCullougha ml.¹ je morda zdaj aktualnejša kot kdaj koli prej. Naše zasebno življenje se je preselilo na splet, predvsem na družbena omrežja. Tisto, kar je bilo nekoč shranjeno v fotografiji ali dveh, ki jih je avtor posnel na vrhu gore, se zdaj bohota na očeh vsem v obliki številnih fotografij, ki jih olepšujejo filtri, videoposnetkov, ki razkrivajo predvsem zmogljivost kamere na pametnem telefonu, ali zgodb z bolj ali manj posrečenimi citati znanih oseb, ki bi, če bi lahko, uporabo svojih misli v tovrstne namene verjetno prepovedali. Tako pač je – to je duh časa, v katerem živimo in kjer šteje samo tukaj in zdaj, ne pa, kako in zakaj. Nobenega smisla nima žalovati za tistim, kar je bilo in se verjetno ne bo vrnilo nikoli več. Ima pa smisel vprašanje, kaj je tisto, zaradi česar si je vredno zapomniti trenutek, ki bo čez nekaj sekund samo še spomin – v obliki zapisa v naših možganih ali pa v obliki fotografij, posnetkov ali drugih zapisov v digitalni obliki. In ne nazadnje – komu je tak spomin namenjen.

Prav gotovo ima za vzpon na goro vsak svoje razloge in v gorah vsak išče kaj drugega. Klišejski razlogi, kot so mir, tišina, razgledi, pogovori s samim seboj, iskanje lastnih meja in podobno, so, kot se zdi na prvi pogled, postali stvar knjig iz časov, ko so bile gore bolj *ekskluzivne* in je bilo stati na najvišjih vrhovih nekaj čisto drugega kot danes. Dejansko so gore bolj dostopne, kot so bile kadar koli. Vrhovi, ki veljajo za kultne, so ponekod postali romarski cilji s potmi, na katerih gornik ne more biti več sam. Priti nanje je predvsem stvar organizacije, sredstev in časa, ne pa vztrajnosti, predanosti in znanja, ki so bili nekoč pogoj za vstop v tako imenovani nekoristni svet. Zdi se, da obiskovalci gora vedno bolj iščejo čim bolj zanimivo kuliso za svoje fotografije kot pa prvinskost doživetja, ki jih pripelje tja. Kot je videti, se le še redkokdo sprašuje o občutkih, ki jih doživlja na vrhu, saj je postalo bolj pomembno tisto, kar ob tem sporočamo drugim. Gore pogosto niso več cilj, ampak sredstvo za dvigovanje lastne samopodobe v očeh drugih, ki nam pritrjujejo z digitalnimi palci in podobnimi znaki odobravanja našega sporočila. Malce drugačnega, kot ga je v svojo misel tako lepo ujel David McCullough ml.; na gore ne plezamo, da bi videli svet, ampak zato, da bi svet videl nas.

Oprostite mi morate nekoliko črnogleda pisanje o trendih, ki jih le stežka sprejemam kot le pozitivne. Nikakor nisem nazadnjaška glede uporabe sodobne tehnologije. Nasprotno. Rada delam fotografije, rada posnamem kratke videe, kjer se mi zdi primerno in varno, rada objavim fotografije, če se mi zdi, da z njimi lahko drugim povem zgodbo, ki sem jo sama doživela. A bistvo ni v digitalnem zapisu, tega razumem bolj kot opomnik ali zapisek. Saj veste, da ne pozabimo, ko leta bežijo in sekunde tečejo hitreje, kot bi si želeli. Takrat digitalni zapisi sprožijo spomin na tiste druge občutke, ki jih ne more shraniti nič drugega kot naša duša, srce ali tisto, kar nas navdihuje za obisk gora. Kar želim povedati, je zgolj misel, ki jo lahko jemljete resno, zadržano ali odklonilno. Vaša stvar. Kot je vaša stvar, po čem si boste zapomnili trenutek, ko ste stali na vrhu ali sopihali v breg. Po številnih všečkih in filtrih, ki so nebo naredili še bolj modro, in naklonu, ki je v resnici veliko manjši kot na fotografiji, ali pa po občutku, da ste bili takrat nebu tako blizu, da bi se ga lahko dotaknili in mu prišepnili, da ste hvaležni za vsak trenutek, ki vam je bil dan tam zgoraj, kjer so stvari preprostejše in bolj poštene kot v dolini. Fotografije bodo vedno ostale, od nas pa je odvisno, kakšno zgodbo bodo pripovedovale in kakšne občutke bomo imeli, ko jih bomo gledali čez veliko let.

Marta Krejan Čokl

¹ David Gaub McCullough ml. je dvakratni dobitnik Pulitzerjeve nagrade in prejemnik medalje svobode, enega izmed najvišjih priznanj, ki jih v ZDA podeljujejo civilnemu prebivalstvu. Umrl je avgusta letos, star 89 let.

UVODNIK

1 Da bi videl svet ...

Marta Krejan Čokl

ALPINIZEM

4 Prezrta generacija

Dušan Škodič

ZGODOVINA

19 Zanimivosti iz zgodovine Kranjske sekcije

Marija Mojca Peternel

INTERJUJ

20 Nina Caprez

Martina Čufar Potard

SPOMINI

26 Življenje z iluzijami ...

Magda Šalamon

Z NAMI NA POT

30 Gore nad kraljevim jezerom

Andrej Mašera

SPOMINI

41 Beg pred smrtjo

Emil Pušnik

REPORTAŽA

44 Carski razgledi

Marta Krejan Čokl

KOLUMNA

48 Zračunavanje in kaznovanje

Klemen Belhar

PREDSTAVITEV STALNIH SODELAUCEV REVIJ

50 Klemen Belhar, kolumnist z ostrim očesom

Marta Krejan Čokl

SPOMINI

51 **Dvakrat Mosoraška**

Lidija Honzak

DOŽIVETJE

52 **Glorija življenju**

Simona Pogač

ALPINIZEM

54 **Urh ni vedno cilj**

Andrej Jež

PREDAVANJE

58 **Reinhold Messner v Ljubljani**

Emil Pevec

PREDAVANJE

61 **Srečanje**

Franci Horvat

UREME

62 **Suša v hribih in dolinah**

Veronika Hladnik Zakotnik

OBLETNICA

64 **Majhni, a simpatični**

Rok Filipčič

TUJINA

66 **Najvišji vrh Jordanije**

Janez Mihovec

LITERATURA

68 **Z znanjem do zvezd**

Mire Steinbuch

JUBILEJ

69 **Marinka Koželj Stepic**

Aleš Erjavec

71 **NOVICE IZ VERTIKALE**

73 **LITERATURA**

**USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI**

**PD CELJE MATICA JE V DOBRIH DVEH LETIH OSTALO BREZ
KOCBEKOVEGA DOMA NA KOROŠICI IN FRISCHAUFOVEGA DOMA
NA OKREŠLJU, DVEH PLANINSKIH DOMOV
NA TRASI SLOVENSKE PLANINSKE POTI.**

**SVOJ DAR ZA NOVI FRISCHAUF OV DOM
LAHKO NAKAŽETE NA RAČUN**

NOVA KBM

0400 1004 7070 066.

DRUŠTVO SE ZAHVALJUJE ZA VAŠ PRISPEVEK.

